

Etiska riktlinjer för farmaceuter

Sveriges

Farmaceuter

Etiska riktlinjer

1. Farmaceuten har individens hälsa och välbefinnande som främsta mål.
2. Farmaceuten respekterar individens självbestämmande, värderingar och inneboende värde.
3. Farmaceuten respekterar individens integritet.
4. Farmaceuten ger var och en uppmärksamhet oavsett vem personen är.
5. Farmaceuten arbetar i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet samt upprätthåller och utvecklar sin professionella kompetens till gagn för såväl enskilda individer som hälso- och sjukvården.
6. Farmaceuten samverkar med kollegor, vårdpersonal och andra aktörer på läkemedelsmarknaden för att bota eller lindra ohälsa och för att främja hälsa.

Inledning

Farmaceuters yrkesverksamhet styrs av flera normer och etiska förhållningssätt. Etiska riktlinjer för svenska farmaceuter antogs 2003 av förbundsstyrelsen för Sveriges Farmaceuter och en svensk GPP – God Apotekssed – färdigställdes av branschföreningarna 2011.

Den biomedicinska etikens grundläggande principer är centrala inom medicinsk etik.

- **Godhetsprincipen:** sträva efter att göra gott, att förebygga och minska lidande.
- **Människovärdesprincipen:** att inte skada eller döda, respektera alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna.
- **Autonomiprincipen:** respektera andras rätt till integritet och självbestämmande.
- **Rättvis principen:** lika fall bör behandlas lika, fördela nyttigheter rättvist.

De sex etiska riktlinjerna för farmaceuter utgår från den biomedicinska etiken och presenteras i den här broschyren. De två avslutande riktlinjerna sammanhänger med dessa men uttrycker främst att riktlinjerna utgör en yrkesetik, vilket ställer specifika krav på yrkesutövarna.

Syftet med riktlinjerna är att ge vägledning. De är en pusselbit för att skapa ett moraliskt förhållningssätt i den farmaceutiska yrkesutövningen. Den enskilde farmaceuten måste alltid utifrån sin erfarenhet och den uppkomna situationen reflektera över vilket handlingsätt som är att föredra i moraliskt känsliga situationer. Varje farmaceut har ett eget ansvar för sina beslut och handlingar men det behövs också en levande diskussion kring moraliska frågeställningar. Dessa riktlinjer kan tjäna som utgångspunkt. Avvikelser från en av principerna kan endast rättfärdigas om någon annan princip väger tyngre i den aktuella situationen.

1:

Farmaceuten har individens hälsa och välbefinnande som främsta mål.

- **Farmaceuten främjar** individens hälsa och värnar ständigt behovet av effektiv och säker läkemedelsanvändning.
- **Farmaceuten stödjer** individens läkemedelsanvändning med utgångspunkt i den enskildes läkemedelsrelaterade behov, till exempel genom rådgivning, dokumentation och uppföljning.

2:

Farmaceuten respekterar individens självbestämmande, värderingar och inneboende värde.

- **Farmaceuten behandlar** patienten med empati, omsorg och respekt utifrån dennes behov.
- **Vård och behandling** utformas och genomförs så långt detta är möjligt i samråd med patienten och med lyhördhet för patientens värderingar.
- **Farmaceuten respekterar** varje individs inneboende värde i samklang med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.
- **Om farmaceuten** på grund av samvetsbetänkligheter inte anser sig kunna tillhandahålla visst läkemedel eller annan produkt, är han eller hon ändå skyldig att vidta åtgärder så att individens rätt att få tillgång till sådant läkemedel eller sådan produkt inte äventyras.

Den enskilde farmaceuten måste alltid utifrån sin erfarenhet och den uppkomna situationen reflektera över vilket handlingsätt som är att föredra i moraliskt känsliga situationer.

3:

Farmaceuten respekterar individens integritet.

- **Farmaceuten skyddar** konfidentiella uppgifter genom att iaktta sekretess, tillse att känslig information kodas etc. Konfidentiell information får endast föras vidare om det kan skydda individen eller andra från allvarlig skada, om lagstiftningen så kräver/ tillåter eller om individen eller dennes ombud medger detta.

4:

Farmaceuten ger var och en uppmärksamhet oavsett vem personen är.

- **Farmaceuten frågar aldrig** principen om människors lika värde och gör inte åtskillnad på individer på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.
- **Farmaceuten strävar** efter att främja utveckling av läkemedel för utsatta grupper och där väsentliga behov finns.
- **Vid farmaceutens beslut** om prioritering skall de enskilda individernas behov av läkemedelsbehandling vara styrande.

5:

Farmaceuten arbetar i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet samt upprätthåller och utvecklar sin professionella kompetens till gagn för såväl enskilda individer som hälso- och sjukvården.

- **Farmaceuten arbetar** i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, värnar om läkemedelskvalitet, patientsäkerhet samt en optimal användning och utveckling av läkemedel.
- **Farmaceuten eftersträvar** en kontinuerlig professionell utveckling och har kunskap om de rättsregler och principer som gäller för yrkesutövningen, såsom Helsingforsdeklarationen och Good Pharmacy Practice.

- **Farmaceuten strävar** efter att agera med kompetens och trovärdighet i alla kontakter med allmänheten, myndigheter och andra professioner.
- **Farmaceuten förmedlar** kunskap om läkemedel och läkemedelsrelaterade frågor då enskilda individer eller grupper söker information.
- **Farmaceuten behandlar** vid djurförsök djur väl, skyddar dem mot onödigt lidande och följer gällande etiska och legala riktlinjer för sådan verksamhet.
- **En farmaceut** som bedömer att den verksamhet som han eller hon deltar i står i strid med dessa riktlinjer bör informera arbetsledningen om sin ståndpunkt. Om farmaceuten därefter bedömer det nödvändigt skall han eller hon avbryta sitt deltagande i verksamheten.
- **Om farmaceuten** får kännedom om att en kollega brister i lämplighet eller är oskicklig i yrkesutövningen, bör han eller hon vidta åtgärder så att detta uppmärksammas. Arbetsledare skall i samarbete med kollegor säkerställa att ärendet hanteras rättssäkert, respektera de inblandades integritet samt ge stöd åt dessa

6:

Farmaceuten samverkar med kollegor, vårdpersonal och andra aktörer på läkemedelsmarknaden för att bota eller lindra ohälsa och för att främja hälsa.

- **Farmaceuten bidrar** genom samverkan med andra professioner, myndigheter och företag till ökade kunskaper och erfarenheter. I detta arbete upprätthåller farmaceuten sitt oberoende och sin yrkesintegritet.
- **Farmaceuten främjar** sitt yrkes anseende genom professionell och respektfull samverkan och genom upprätthållande av de riktlinjer som här presenterats.

Om Sveriges Farmaceuter

Sveriges Farmaceuter är ett fack- och professionsförbund för Sveriges apotekare och receptarier. Vår främsta uppgift är att stötta våra medlemmar i fackliga frågor samt att utveckla och marknadsföra apotekares och receptariers kompetens och stärka farmaceuternas professionella villkor.

Vi driver frågor som är viktiga för professionen. Vi finns med i debatten om hur de läkemedelsrelaterade problemen ska minskas, e-handeln och dess påverkan på fysiska apotek, hur patientsäkerheten ska ökas, läkemedel i äldreomsorgen, vilka krav som ska ställas på forskning, fortbildning och utbildning etc. Ju fler vi är desto starkare är du som medlem!

Läs mer på: www.sverigesfarmaceuter.se

